

Data publikacji: 09-01-2014

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII KADENCJA**

Warszawa, dnia 9 stycznia 2014 r.

Druk nr 536

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 84 ust. 1 Regulaminu Senatu wnoszę projekt uchwały

**w sprawie wniesienia do Sejmu poprawki do projektu ustawy
o zmianie ustawy o ochronie roślin.**

(-) Witold Gintowt-Dziewałtowski

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

**w sprawie wniesienia do Sejmu poprawki do projektu ustawy o zmianie ustawy
o ochronie roślin**

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 119 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej następującą poprawkę do projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie roślin, wniesionego uchwałą z dnia 3 października 2013 r.:

– w art. 1 w pkt 1 w lit. a, ust. 1 i 1a otrzymują brzmienie:

„1. Wprowadzanie bezpośrednio z państw trzecich na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, które przed wprowadzeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powinny zostać poddane granicznej kontroli fitosanitarnej na podstawie art. 22 ust. 1, jest dozwolone przez wyznaczone punkty wwozu, którymi są: lotnisko w przypadku transportu powietrznego, port w przypadku transportu morskiego lub rzecznoego, stacja w przypadku transportu kolejowego oraz przejście graniczne, przez które następuje przekroczenie lądowej granicy Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku innego rodzaju transportu.

1a. Organ celny nie może nadać roślinom, produktom roślinnym lub przedmiotom, które przed wprowadzeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powinny zostać poddane granicznej kontroli fitosanitarnej na podstawie art. 22 ust. 1, procedury celnej umożliwiającej ich wprowadzenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli te rośliny, produkty roślinne lub przedmioty nie są wprowadzane przez wyznaczone punkty wwozu.”.

UZASADNIENIE

Senat, w dniu 3 października 2013 r., wniósł projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie roślin, zwany dalej „projektem ustawy”. Celem projektu ustawy jest umożliwienie wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej roślin, które nie podlegają granicznej kontroli fitosanitarnej, w innych miejscach niż wyznaczone punkty wwozu.¹

W obecnym stanie prawnym art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin nakłada obowiązek wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów (ilekroć w dalszej części uzasadnienia będzie mowa o roślinach, to należy przez to rozumieć również produkty roślinne i przedmioty w rozumieniu ustawy o ochronie roślin z państw trzecich jedynie przez wyznaczone punkty wwozu, przy czym obowiązek ten dotyczy roślin, niezależnie od tego, czy podlegają obowiązkowej granicznej kontroli fitosanitarnej.

Projekt ustawy ograniczył obowiązek wprowadzania roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów przez punkty wwozu do tych przypadków, w których istnieje obowiązek zaopatrzenia ich w świadectwo fitosanitarne lub inne wymagane dokumenty lub oznakowania. Przepisy projektu ustawy umożliwiają wóz roślin w dowolnym miejscu nawet, jeżeli nie można ustalić ich tożsamości albo gdy istnieje podejrzenie, że są porażone przez organizmy kwarantannowe lub organizmy szkodliwe i istnieje zagrożenie spowodowania strat gospodarczych wskutek wprowadzenia lub rozprzestrzenienia się tych organizmów.

W opinii Biura Analiz Sejmowych z dnia 18 października 2013 r. (BAS-WAPEiM-2556/13) zarzucono projektowi ustawy niezgodność z przepisami art. 13 ust. 3, art. 13a ust. 1, art. 13b ust. 1 oraz art. 13c ust. 2 lit. a i b dyrektywy 2000/29/WE z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie środków ochronnych przed wprowadzaniem do Wspólnoty organizmów szkodliwych dla roślin lub produktów roślinnych i przed ich rozprzestrzenieniem się we Wspólnocie, zwaną dalej „dyrektywą”.

Art. 13 ust. 3 nakazuje aby państwa członkowskie zapewniły, że rośliny pochodzące z państwa trzeciego i przywożone na obszar celny Wspólnoty, które nie są poddane procedurze celnej, od momentu wprowadzenia mogły być poddane nadzorowi przez odpowiedzialne organy rządowe, w odniesieniu do pierwszego, drugiego lub trzeciego tiret

¹ Patrz: Uzasadnienie projektu ustawy, s. 1 i 2.

ust. 1 pkt i dyrektywy. Przepis ten nie dotyczy zatem kontroli granicznej. Gdyby przyjąć odmienne założenie, to wszystkie przesyłki towarów innych niż rośliny, które przewożone są w drewnianych skrzynkach lub na drewnianych paletach musiałyby być wwożone przez wyznaczone punkty wwozu, co oczywiście nie ma miejsca. Dlatego należy uznać, że projekt ustawy nie wprowadza w tym zakresie żadnych zmian. Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie roślin Inspekcja jest organem, który nadzoruje takie rośliny – przeprowadza obserwacje i kontrole roślin w celu ustalenia występowania organizmów kwarantannowych i niekwarantannowych.² Kolejne przepisy ustawy o ochronie roślin dają Inspekcji stosowne kompetencje.

Przepis art. 13b ust. 1 nakłada obowiązek kontrolowania przesyłek lub partii, które przywożone są z państw trzecich i które nie zostały zadeklarowane jako zawierające lub składające się z roślin wymienionych w załączniku V część B, gdy istnieje poważne przypuszczenie, że występują w nich takie rośliny. Projektowana ustawa, nie dotyczy przypadków, w których importer przedstawia nierzetelną deklarację celną. Przepisy projektu ustawy określają obowiązki importerów, pomijają zaś zasady postępowania na wypadek naruszenia norm dotyczących importu roślin.

Tym samym, projekt ustawy nie ingeruje w materię określoną w art. 13 ust. 3 i art. 13b ust. 1 dyrektywy. Wobec tego wydaje się nieuprawnionym twierdzenie, że te przepisy zostały naruszone.

Zarzut, że projekt ustawy narusza art. 13a ust. 1 oraz art. 13c ust. 2 lit. a i b dyrektywy, był podnoszony podczas prac senackich. Za ich poparciem przemawia następująca argumentacja.

Art. 13a ust. 1 lit. a dyrektywy nakłada obowiązek dokonania kontroli w przypadku każdej przesyłki, dla której przy odprawie celnej deklaruje się, że zawiera rośliny wymienione w art. 13 ust. 1, 2 lub 3 na odpowiednich warunkach, lub (pkt i) w przypadku gdy przesyłka składająca się z różnych partii posiada w deklaracji zapis, że każda taka partia zawiera lub składa się z roślin (pkt ii).

Dyrektywa w art. 13a ust. 1 lit. b wskazuje, że kontrole roślin mają na celu wykazanie, czy przesyłka lub partia posiadają wymagane świadectwa, dokumenty lub oznakowanie

² Por: Załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie zapobiegania wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się organizmów kwarantannowych

zastępcze (kontrole dokumentowe), czy przesyłka lub partia zawiera rośliny zgodne z deklaracją (kontrola dokumentów), oraz czy pojazdy transportowe, przesyłka lub partia, lub ich opakowania drewniane nie są skażone przez organizmy szkodliwe (kontrola zdrowia roślin). Sposób przeprowadzenia kontroli określa art. 13c ust. 2 lit. a i b, według których „kontrole dokumentowe” oraz kontrole wymienione w art. 13b ust. 1 oraz kontrole zgodności z przepisami art. 4 w odniesieniu do załącznika III muszą być przeprowadzane przez urzędowy organ w miejscu wprowadzenia lub w porozumieniu z odpowiedzialnym organem urzędowym i władzami celnymi tego państwa członkowskiego przez urząd celny w miejscu wprowadzenia, a „kontrole dokumentów” oraz „kontrole zdrowia roślin” muszą być przeprowadzone przez urzędowy organ miejsca wprowadzenia w połączeniu z formalnościami celnymi wymaganymi do celów poddania się procedurze celnej, albo w tym samym miejscu, gdzie przeprowadzone są te formalności, na terenie urzędowego organu miejsca wprowadzenia lub w jakimkolwiek innym miejscu znajdującym się w pobliżu i wyznaczonym lub zatwierdzonym przez władze celne i odpowiedzialny organ urzędowy, innym niż miejsce przeznaczenia określone w lit. d.

Z powyższego wynika, że kontroli dokumentów i kontroli zdrowia roślin zawsze powinien dokonywać urzędowy organ w miejscu wprowadzenia (w Polsce jest to Inspekcja) natomiast kontrole dokumentowe oraz kontrole wymienione w art. 13b ust. 1 mogą być dokonywane zarówno przez urzędowy organ w miejscu wprowadzenia, jak i urząd celny.

Przepisy projektu ustawy umożliwiając wwóz roślin niemożliwych do zidentyfikowania lub porażonych przez przejścia graniczne niebędące punktem wwozu, dopuszczałyby do prowadzenia kontroli dokumentów i kontroli zdrowia roślin bez udziału Inspekcji.

Należałoby więc wprowadzić do projektu ustawy poprawkę zmierzającą do objęcia nakazem wwozu przez wyznaczone punkty roślin, jeżeli nie można ustalić ich tożsamości (art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie roślin) lub gdy istnieje podejrzenie, że są porażone przez organizmy kwarantannowe lub organizmy szkodliwe i istnieje zagrożenie spowodowania strat gospodarczych wskutek wprowadzenia lub rozprzestrzenienia się tych organizmów (art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie roślin).

Jednocześnie uznaniu, że projekt ustawy narusza art. 13a ust. 1 oraz art. 13c ust. 2 lit. a i b dyrektywy można przeciwstawić następujący wywód.

Art. 13 dyrektywy określa rośliny, wobec których należy przeprowadzić graniczną kontrolę fitosanitarną. Są to rośliny wymienione w załączniku V, część B (ust.1). Zgodnie z

art. 13c lit. c pkt i, przesyłki z roślinami wymienionymi w załączniku V, część B muszą być zaopatrzone w dokumenty zawierające określone informacje. Polski prawodawca zawarł ten wykaz w załączniku nr 5 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie zapobiegania wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się organizmów kwarantannowych. Oznacza to, że rośliny wymienione w art. 13 ust. 1 mieszczą się w kategorii określonej w art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie roślin (istnieje obowiązek zaopatrzenia w świadectwo fitosanitarne lub inne wymagane dokumenty lub oznakowania).

Art. 13 ust. 2 dyrektywy dotyczy roślin przeznaczonych do stref chronionych, w odniesieniu do szkodliwych organizmów oraz określonych wymogów wymienionych odpowiednio w załączniku I część B, załączniku II część B i załączniku IV część B dla danej strefy chronionej. Rośliny tej kategorii należy zaopatrzyć w oznakowania,³ więc na podstawie projektu ustawy będzie istniał obowiązek importu takich roślin przez wyznaczone punkty wwozu.

Natomiast kontrole roślin, o których mowa w art. 13 ust. 3, jak już była o tym mowa, wykraczają poza zakres projektu ustawy.

Art. 13a ust. 1 określa sposób prowadzenia kontroli roślin wymienionych w art. 31. A te, jak wykazano powyżej, podlegają granicznej kontroli fitosanitarnej na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1, a więc zgodnie z projektem ustawy nadal muszą być importowane przez wyznaczone punkty wwozu. W takim razie nieuprawnionym jest twierdzenie, że naruszony został przepis art. 13a ust. 1.

Dyrektywa w art. 13c ust. 2 lit. a i b rozwija zasady prowadzenia kontroli na podstawie art. 13a ust. 1 i art. 13b ust. 1. Oznacza to, że w zakresie kontroli na podstawie art. 13a ust. 1 (kontrole dokumentowe, kontrola dokumentów i kontrola zdrowia roślin) przepis odnosi się do roślin które określono w art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie roślin – czyli nadal będą wwożone przez wyznaczone punkty. Jeśli chodzi o rozwinięcie procedury na podstawie art. 13b ust. 1 to, jak wcześniej wykazano, ustawa nie zawiera zmian w tym zakresie.

Senat wnosząc projekt ustawy oparł się na tym rozumowaniu. Biorąc pod uwagę, że na podstawie art. 34 ust. 8 Regulaminu Sejmu sejmowa Komisja Ustawodawcza może zaopiniować projekt jako niedopuszczalny, co dałoby Marszałkowi Sejmu możliwość

³ Patrz: Załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie zapobiegania wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się organizmów kwarantannowych

nienadawania mu dalszego biegu, Senat postanowił zminimalizować ryzyko niepodjęcia prac w Sejmie nad projektem ustawy. Wobec tego postanowił wnieść poprawkę zmierzającą do usunięcia pojawiających się wątpliwości co do zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Poprawka umożliwi wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poza punktami wwozu roślin, które nie wymagają zaopatrzenia w dokumenty (a więc wykluczone są rośliny o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 dyrektywy), których tożsamość jest możliwa do ustalenia, oraz które nie są podejrzane o porażenie.

Powyższe przemawia za wniesieniem poprawki.

W toku prac nad projektem ustawy były podnoszone zastrzeżenia dotyczące zgodności z prawem Unii Europejskiej, były one przedmiotem procedury senackiej i podmioty uczestniczące w konsultacjach społecznych mogły się do nich odnieść. Nadto, proponowana poprawka w niewielkim stopniu ingeruje w projekt i mieści się w jego zakresie.

Z tych powodów Senat nie poddał projektu poprawki konsultacjom społecznym.

Wprowadzenie poprawki nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa ani jednostek samorządu terytorialnego.

Przedmiot poprawki jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

.....
T ł o c z o n o z p o l e c e n i a M a r s z a ł k a S e n a t u
.....